

ZASADY SPORZADZANIA SZACUNKÓW BRAKARSKICH DRZEW NA PNIU.

1. Przy dobieraniu powierzchni do szacunków brakarskich należy kierować się wytycznymi zawartymi § 1 do § 6 w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 66 DGLP z dnia 7.11.2019 r. Zasady Użytkowania Lasu.
2. Wybrane powierzchnie należy zweryfikować pod kątem zgodności z aktualnym opisem taksacyjnym.
3. Przy planowaniu sortymentów do pozyskania obowiązuje zasada maksymalnego wyrobu sortymentów cennych, zaczynając na typowaniu surowca przeznaczonego na submisję oraz wyznaczeniu WB1, WC1, WCK, WCKX, S2B, S2, itd. Zaleca się ograniczenie ilości sortymentów dla gatunku na jednej pozycji cięć, z wyłączeniem drewna specjalnego lub o cechach szczególnych, oraz ograniczenie spectrum długości pozyskiwanych sortymentów, już na etapie sporządzania szacunków brakarskich.
4. Zgodnie z zapisami Instrukcji programu Brakarz+ ver. 1.2.1 (https://dokumentacjasilp.zilp.lasy.gov.pl/sites/default/files//dokumenty/Instrukcje/Dla_lesniczego/Brakarz/2022_02_brakarz%2B_v_1_1_4.pdf) w Brakarzu domyślną czynnością jest CWD-D. W przypadku wyboru w Brakarzu ograniczenia „Wymagane pozyskanie wyłącznie pilarką” domyślna czynność zamieniana jest na CWD-P i ta czynność przekazywana jest na danej pozycji do ACER. W przypadku zaznaczenia „Wymagane pozyskanie tylko pilarką = „T” dodano pole tekstowe do wprowadzenia informacji opisowej uzasadnienia przyczyny takiego wyboru.
5. Ustalając odległości zrywki należy kierować się zapisami zawartymi w Zasadach Użytkowania Lasu ze szczególnym uwzględnieniem § 11, § 31, § 42. Wprowadzenie wartości w polach sekcji ODLEGŁOŚĆ ZRYWKI oraz WARUNKI ZRYWKI POZA POZYCJĄ jest obowiązkowe. Jeżeli w polach współczynników trudności pozyskania i zrywki podano wartości różne od 1.00 wymagane jest wprowadzenie uzasadnienia dla podanego współczynnika. W sekcji ODLEGŁOŚĆ ZRYWKI wprowadzono nową wartość „W tym po lesie (km)”, w której należy podać planowaną odległość zrywki prowadzonej po powierzchni wydzielenia (wydzielań). Jeżeli wartości Odległość Zrywki całkowita i Odległość Zrywki w tym po lesie są równe, podawanie danych o warunkach zrywki jest zbędne i zostało zablokowane w okładce raportarza
6. Ze względu na zmienne warunki atmosferyczne oraz stan dróg należy kierować się zasadą przyjęcia maksymalnej odległości zrywki dla danej pozycji, unikania prowadzenia tych prac na gruntach innej własności. Szczególnie dotyczy to tych dróg, które nie są utwardzone i prace związane ze zrywką mogą doprowadzić do ich uszkodzenia.
7. Oznaczanie farbą drzew cennych na gruncie:
 - WA –dwie obrączki lub litera A z obydwu stron pnia,
 - WB –jedna obrączka lub litera B z obydwu stron pnia,
 - surowiec typowany na submisję drewna cennego – cyfrowo od nr 1 osobno dla każdego gatunku na danej pozycji cięć,
 - WB1 – litera S (z obydwu stron pnia),
 - WC1 – litera T (z obydwu stron pnia).
8. Termin oznaczenia drzew specjalnych, w tym przeznaczonych na submisję – zgodnie z pkt 26.

9. Oznaczenie powierzchni zgodnie z decyzją Nadleśniczego nr 22/2009 z dnia 6 października 2009 r.
10. Przebieg granic pozycji, na których planowane są zabiegi, w przypadku gruntów przylegających do nieruchomości obcej własności, każdorazowo uzgadniać w terenie. Granice te należy obligatoryjnie ustalić przed przystąpieniem do zabiegu, zgodnie z poniższymi zasadami:
 - leśniczy wykonuje weryfikację granic powierzchni (słupki graniczne lub inne elementy charakterystyczne),
 - w przypadku braku czytelnych granic wykorzystać dostępny sprzęt do precyzyjnych pomiarów GPS.
 - w razie potrzeby pracownik nadleśnictwa zestawia i zleca do okazania granic pozycje do rozgraniczenia przez uprawnionego geodetę,
 - pracownicy terenowi leśnictwa oznaczają granicę i okazują jej przebieg wykonawcy prac leśnych przed rozpoczęciem prac,
 - pracownicy terenowi leśnictwa prowadzą kontrolę bieżącą i uczestniczą w odbiorze końcowym prac ze szczególnym zwróceniem uwagi na przestrzeganie prawa własności.
11. Zasady opisane pkt. 10 dotyczą cięć zarówno w użytkowaniu rębnym jak i przedrębnym.
12. Na etapie planowania i realizacji zabiegów, należy każdorazowo uwzględniać zasady dobrej praktyki leśnej.
13. Każdorazowo przy planowanych cięciach pielęgnacyjnych uwzględniać należy zwiększenie masy z tytułu usunięcia drzew wzdłuż dróg publicznych i leśnych, oraz z nowo powstających szlaków zrywkowych.
14. Niezbędnym elementem w szacunkach brakarskich jest odpowiednie zaplanowanie prac. Plan powinien obejmować:
 1. Sporządzenie szkicu sytuacyjnego dla użytkowania rębego, na którym należy zaznaczyć:
 - granice pozycji cięć,
 - pasy ochronne, ekotony, nasienniki i biogrupy drzew z podaniem powierzchni,
 - kierunek obalania,
 - kierunek zrywki,
 - szlaki operacyjne zgodnie z §11 pkt.8 Zasad Użytkowania Lasu,
 - lokalizacja mygieł i stosów drewna,
 - ochrona elementów przyrodniczo-kulturowych,
 - ewentualne inne zagrożenia.
 2. Zgodnie z § 23 ZHL rębnia jako sposób prowadzenia hodowlanego drzewostanu, na etapie jego odnawiania jest jednym z działań zmierzających do przemiany i kształtowania nowego drzewostanu o pożądanym charakterze i ustalonym celu hodowlanym. Natomiast zgodnie z § 23 ZHL pkt. 4 w każdej rębni odnowienie można realizować samosiewem (inicjowane lub samorzutne) oraz z sadzenia lub siewu. W sprzyjających warunkach siedliskowo-drzewostanowych należy preferować odnowienie samosiewem. Podobnie w użytkowaniu przedrębnym planując zabiegi trzebieżowe należy chronić istniejące wartościowe odnowienia naturalne.
15. Szkice sporządzamy obligatoryjnie na wszystkie pozycje rębne.
16. Szkice należy sporządzić w dostępnym programie komputerowym.
17. Szkice należy sporządzić w terminie określonym w pkt 26.
18. Przy naborze drzewostanów do porównań ustalam możliwość zmiany kryteriów naboru.
19. O zmianie kryteriów naboru decyduje pracownik działu ZGU.

20. Drzewa przeznaczone do wycięcia i szlaki zrywkowe na powierzchniach, dla których sporządzono szacunek brakarski należy wyznaczyć w terminie przed wystawieniem zlecenia dla ZUL. Drzewa do wycięcia należy wyznaczyć poprzez oznakowanie farbą, z obu stron wyznaczonego drzewa (kreska zapewniająca widoczność z kabiny operatora i przez pilarza).
21. Szlaki zrywkowe należy zakładać zgodnie z § 7 do § 10 Zasad Użytkowania Lasu. Ich wyznaczenie w terenie musi zapewniać dobrą widoczność z kabiny operatora i operatora pilarki.
22. Dopuszczalne metody sporządzania szacunków brakarskich w zależności od rodzaju użytkowania to:
 - metoda przez porównanie – przy sporządzaniu szacunków w użytkach rębnych i przedrębnych wszystkich klas wieku,
 - metoda posztuczna – przy sporządzaniu szacunków w użytkach rębnych oraz podczas określania rozmiaru pozyskania na gruntach wyłączonych z zarządu lub produkcji leśnej,
 - metoda masowa – przy ustalaniu rozmiaru pozyskania w użytkach przygodnych oraz użytkach przedrębnych wszystkich klas wieku, w szczególności CP-P, w ramach użytkowania rębego nie zaliczonego do etatu powierzchniowego oraz podczas określania rozmiaru pozyskania na gruntach wyłączonych z zarządu lub produkcji leśnej,
 - metoda obrębowa – przy sporządzaniu szacunków w trzebieżach.Biorąc pod uwagę doświadczenie przy sporządzaniu szacunków brakarskich (możliwość korekty sortymentów) zaleca się stosowanie metod: przez porównanie, masowej oraz posztucznej.
23. Decyzję o zastosowaniu metody sporządzania szacunku w oparciu o uwarunkowania terenowe, udział gatunkowy itp. podejmuje bezpośredni wykonawca szacunku.
24. Szacunki sporządzone metodą przez porównanie podlegają obowiązkowej weryfikacji przez leśniczego polegającej na ocenie zgodności obliczeń.
25. W szacunkach sporządzonych metodą obrębową, weryfikacji (wykonywanej przez pracownika obsługującego program i leśniczego), podlega poprawność wyników dla poszczególnych warstw i ewentualna korekta pozostałych parametrów.
26. Ostateczny termin zakończenia prac związanych z szacunkami (łącznie z sporządzeniem szkiców) ustala się na:
 - dla użytków rębnych – do końca I kwartału każdego roku.
 - dla użytków przedrębnych – do końca miesiąca kwietnia każdego roku.
27. W drzewostanach uszkodzonych przez susze, gradacje owadów, choroby grzybowe, wiatry i pożary należy zastosować mało uciążliwe dla środowiska technologie i techniki o niskim poziomie ryzyka wystąpienia wypadków. Prace należy zaplanować tak, by były chronione istniejące wartościowe odnowienia naturalne.
28. Planując pozyskanie w drzewostanach nie planowanych w danym roku do użytkowania rębego, uszkodzonych przez czynniki biotyczne i abiotyczne należy kierować się aktualnymi wytycznymi w tym zakresie. Wniosek o dodatkowe pozycje cięć rębnych oprócz wymaganych danych musi zawierać plan pracy (szkic) zgodnie z pkt 14 oraz szacunek brakarski wykonany metodą masową. Do wniosku należy dołączyć wykaz planowych pozycji, które w wyniku zamiany nie zostaną wykonane. Za równoważne dla szacunku uważa się podanie we wniosku szacowanych mas do pozyskania.